

OL

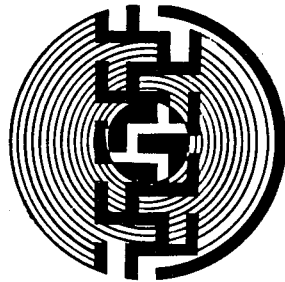
Musa Kanute

Boloci

éditions Jamana

Musa KANUTE

B o l o c i

Editions JAMANA

Maquette couverture : Modibo SIDIBE

Editions JAMANA
B.P. 2043 Bamako (Mali)
Tel : 22 62 89

Dépôt légal 3è Trimestre 1990
Bibliothèque Nationale Bamako
Copyright 1990
Editions JAMANA

Tous droits de reproduction, de traduction
et d'adaptation réservés pour tous pays.

Pewu
Bana ban pewu
Farikolo keneya pewu
Denw nangatali ban pewu
Denbaw hamiw ban pewu
Ala ni boloci kelen pewu

Saran ye tinminemusoya kalan ke. A seginna u ka dugula n'oye Tobugu ye. Sarany'a jira Tobugukaw la k'u jugu ye min ye, ce te, muso te, sanuyabaliya ani banakunbenbaliya daron de don. Kolibaliya, namanw, wuluwulujiw, sumanw ni flenw jelibaliya, Tobugu juguw file.

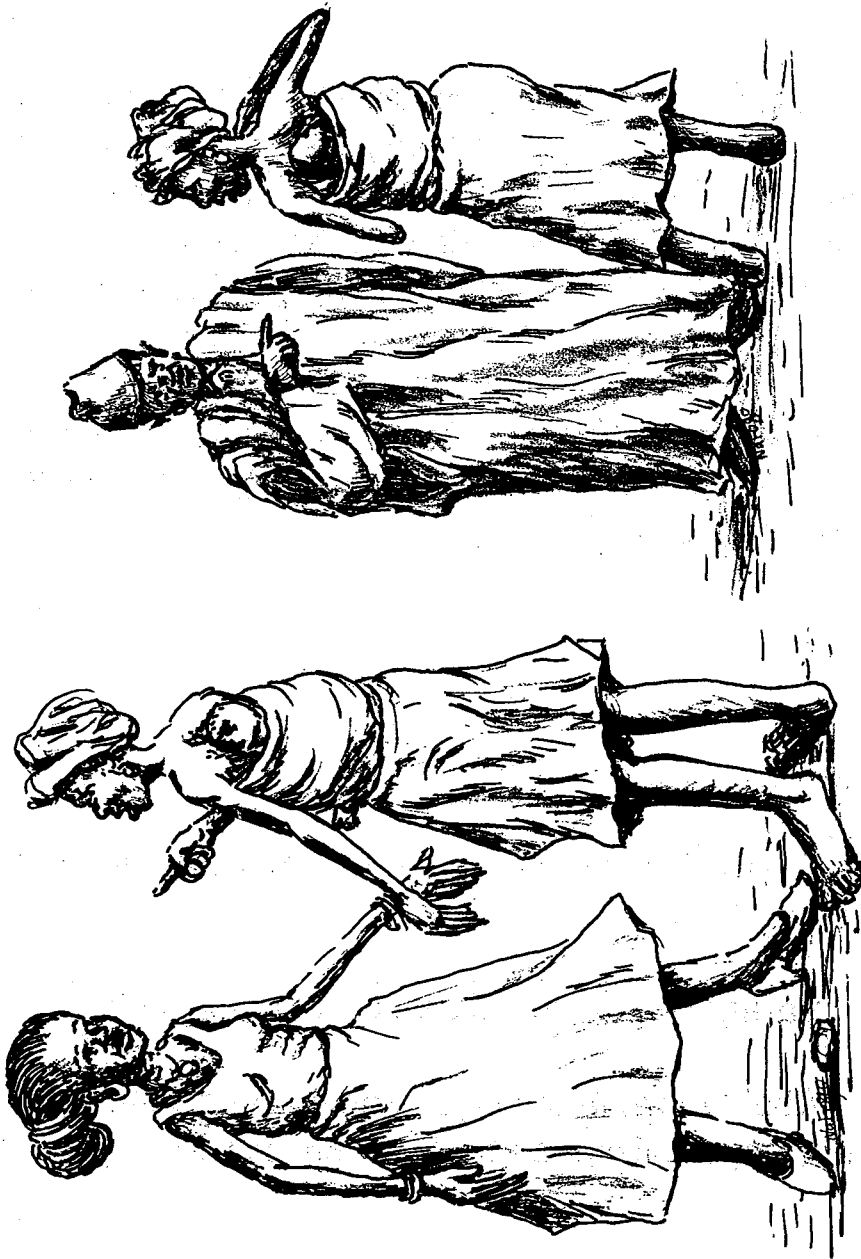
Kelen be yen sa, o ka farin ni jugu ye. O ye kasara yere de ye. O kasara te dowerere ye, k'i sigi ka bana kono, banakunbenbaliya.

Baara Jiginna. Saran be k'u ka du furan. A ba donna.

Saran: Ma, ne dun m'e ye bi bolociyoro la ?

Aba: Oye mun boloci ye ? kabini i nana denmisennin si ma lafiya. I ni bins de b'u ko daron, sogoli o sogoli .

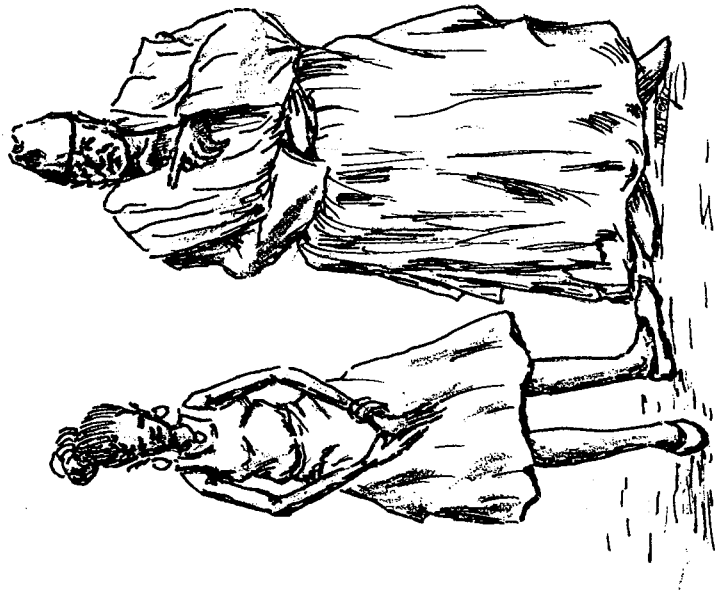
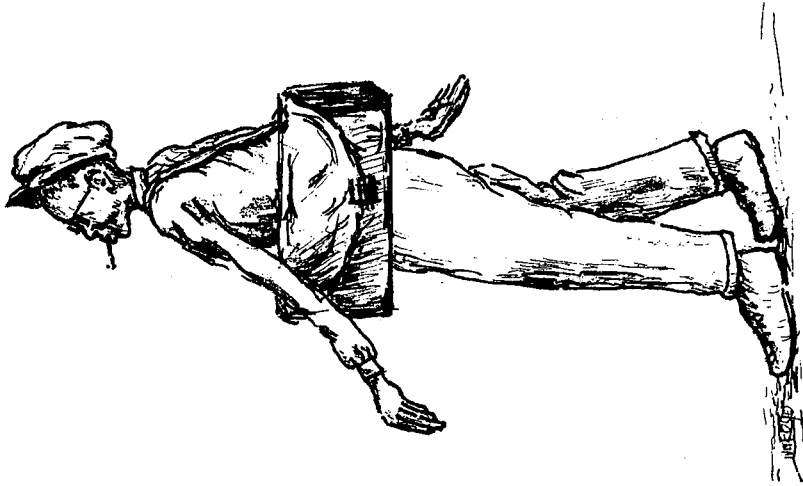
Saran: Ne kan be muso konomaw de ka boloci ma. E ma son ka taa bi ta la; O man ni de.

Aba: Ee Saran, i da sera ne yere ka konomaya de ma sisan? Muso misenw m'i bo? Ne y'e wolo ka soro boloci ma na. N'i be se, i fa be na, n be n kantigeda jira a la i ka ko la.

O benna ni Saran fa donto ye.

Saran fa: Mun kera tugun? Mun mankan be yan? Minata ne te ni e ye wa?

Saran ba: I denmuso, nininka ke. I y'a bila ka taa molobaliyakalan min ke, a k'o ko temen ne kan de. Bi ta bolen ko a la, ni ne ye n ka konomayako men a da, n b'a da fara f'a ton.

Saran: Bwa, ne ye bolociko de fo Ma ye, boloci min be den n'a ba kisi bana ma n'o ye jano ni ye. Ne tun b'o boloci de la bi. A kuma fora Tobuguka be ye a mena.

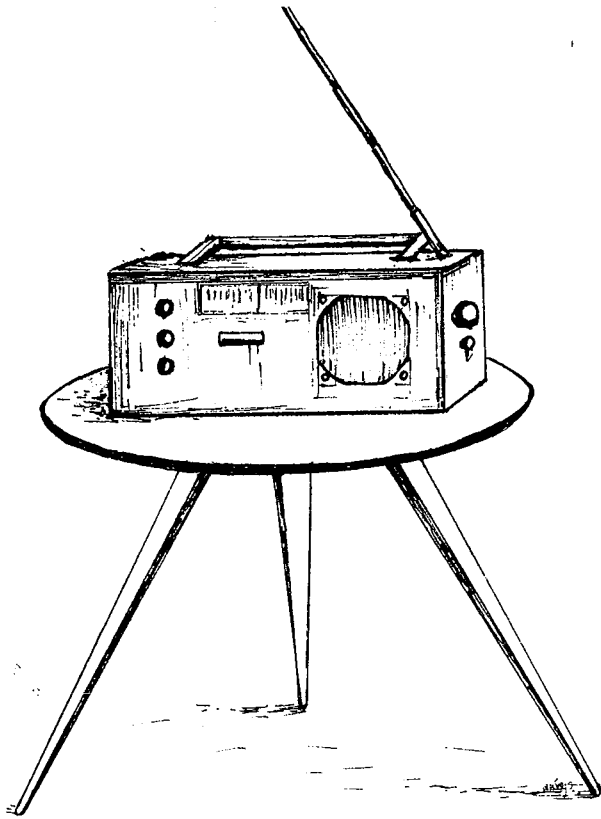
Saranfa: O tuma, e de y'i yere kisi i sorodon wa? N'i m'i nenkise bo an kunna koni. I nana muso misen minuw kanma i jija olu la i k'i ka siritigelenya kun ta ka bo i baw kan.

Saran koroke Yiriba nana ben ni kuma in ye.

Yiriba: Ee, a ye Saran lamɛn koyi. Arajo bora ka bolociko in fo sisan. A ma muso misenw doron kofɔ de. N'aw ma da Saran ka kuma la, be ka arajo lamɛn juma don. Mori Sumanoni Fatumata kulubali y'a fo ko jemukan do be yen boloci kan o kana temen mogo si tlo kan.

Juma don sɔgoma, Mori Sumano ni Fatumata kulubali y'u ka baronin daminɛ boloci kan arajo la.

Fatumata: Ɛɛ Mori, bolociko in de bɛ diɲɛ fan tan ni naani bɛɛ la bi. O kɔrɔ ko sɔgɔmada in na, an b'an kanbɔ denwolomuso bɛɛ de ma.

Mori: Ne ko, Fatumata, a fɔ diɲɛ kɛneya tɔnba m'a fɔ ko bɛɛ de ka wuli ka boloci in k'i kunko ye ?

Fatumata: Mori o yɛrɛ jaati de fɔra. Boloci in bɛ kɛ ka bana wɔrɔ de kunbɛn. Obanaw bɛ denw bɔnɛ u ni na don o don an fɛ yan.

Mori: Fatumata, ni n ma fili, o banaw te janɔɔni, nonin, keteketenin, sensabana, kannabaganin ani sogosogoninje ye wa ? An balimamusow b'olu don ka bo ɔɔɔn na cogo jumen ?

Fatumata: Mori o man gɛlen o. Janɔɔni ta min file nin ye, den wolodon, i b'a fo ko fosi t'a la. Nk'a be tile duuru wali dogokun soro yoro o yoro, a da be ja ɔɔɔn na, a te se ka yelen cogo si la. Sinmin be dabila. Tile tan koni be dafa tuma min den fari be ja ka ke ɔɔni. Saya de koni b'o ko sa. Mori, janɔɔni in de ye negtigedabana ye mene, fo k'o fana fo ka d'a kan.

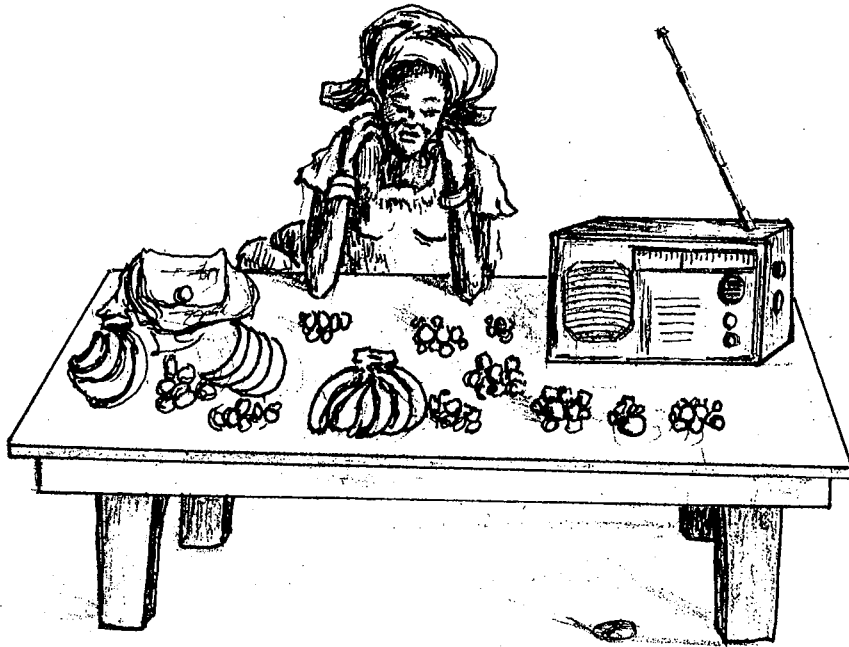
Mori: Kulubalimuso, a fo nonin te damine ni mura de ye ? A be tile saba ɔɔɔn ke mura, sogosogo ani farigan be den na. Den ne be bilen k'a neji bo a yere ma. O tuma hali yeelen danma be digi a ne la. Kise-kiseninw be bo a tenda an'a tlokoɛlaw la. A tile naani, new be to ka bo tige, u be noro. Kise-kiseninw be jensen nedaw ni fari fan tow bee la. Ni bana sera ka nogoya dogokun koni, kiseninw be tunun nka u no be den fari kalankalan, fari foolo be soro ka bo doonin-doonin. N b'a f'i ye, Fatumata, nonin in te dan o ma koyi, a be se ka konoboli, fogonfogondimi ani kunkololabana bila den na.

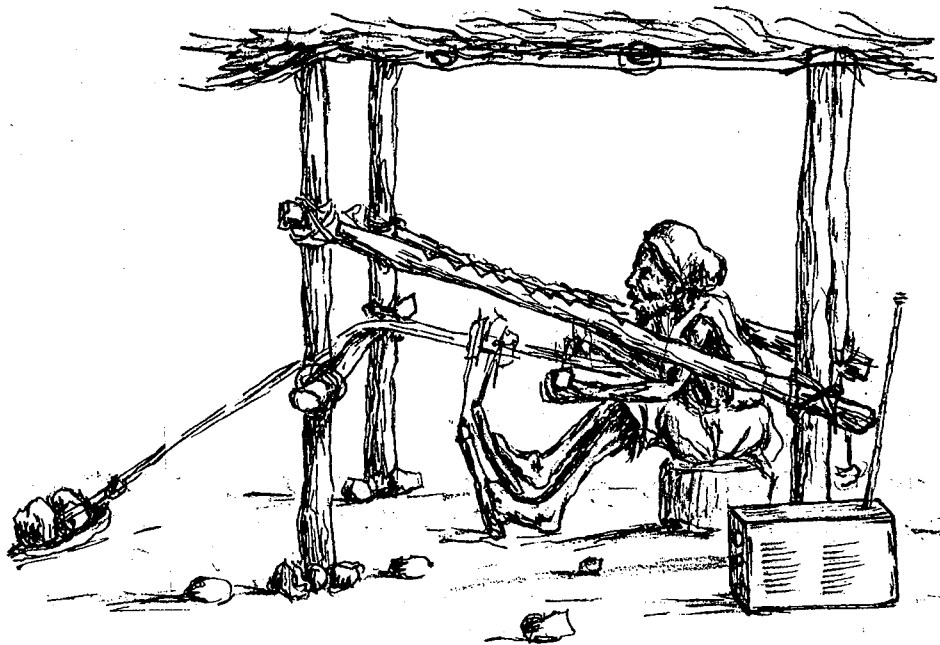
Fatumata: I m'a ye, Mori Sumanɔ, keteketenin fana be damine ni mura de ye. Dogokun folo be ke mura, sogosogo ani nunjibo la. Dogokun filanan kono, sogosogo be juguya f'a be den ninakili mine. Den be to ka siran f'a new be coron. Ni den ye ninakili soro, o samakan be k'i ko dononkoro kasikan. Fono be tugu o la. O ko be geleya fo joli be ci den ne kan. Mori, keteketenin fana ka nangataw ka ca. A be den nagasi, ka fagonfogondimi bila a la, wali kunkolobabana.

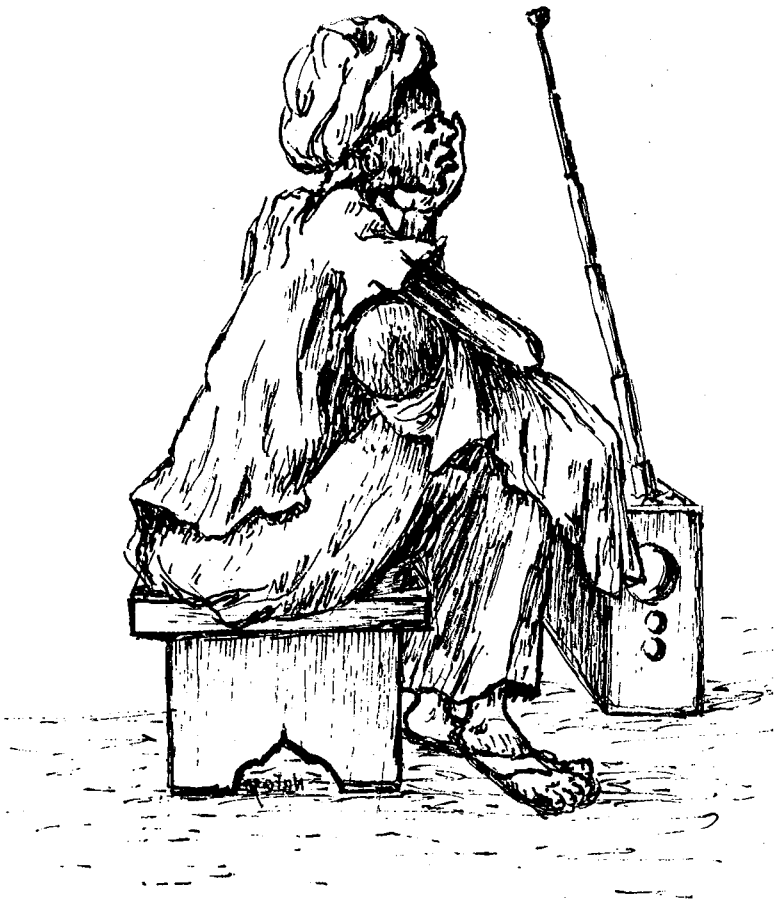
Mori: An balimamusow k'u hakili to sensabana fana na. Oye den jugu d'ye. Obana tile saba folokono, den fari man di a la. Farigan be taa ka segin. O ko be tile duru soro tuma min, den kunkolo b'a dimi, a ton be ja, a fasisiraw b'a dimi. Nin be be fara farigan basigilen kan. O la sa, dogokun be dafa tuma min, den sen wali a kamankun kelen be sali damine. Sen fila, bolo fila ani disi be fara o kan. Bana mana se ka ngoya, a digira yoro minnu na, olu salen be to, o dun ka ca senyanfan de fe.

Fatumata : An kana jine kannabaganin ko. N balimamusow, n'aw y'a kolosi, o bana tile saba, den be ke i ko a segennen tuma bee. A te dumuni ke, tlon yere fana man di a ye. Nk'aw t'a mine fen jugu ye, fo n'a kera kan min be funun donin. N'aw ye den da yelen kosebe, o tuma, aw be falaka jeman do kolosi a ngono kono. Dogokun be se tuma min o falaka in be fin den kan be funun dewu, a ninakili be degun. Ni bana ma dan yen, n'a ye dogokun fila soro, i b'a ye den be dese kununni ni ninakilili la. A dusukun soro la ka ban. Ni tineni be b'o la.

Mori : Ala m'an kisira o ma Fatumata. An balimamusow ma tila folo de. Banaw wobronan ye sogosogoninje ye. O fana damine na, den fari be faga a kan i ko a segennen don. Kunkolodimi, farigan ani sogosogo be tugu o la. Den be feganya, a te bo a yere la. Sogosogoninje fana ka nangata ka ca. A be nenennenenen bo den kan an'a kaman koro. o nenennenenenkuruw be ci ka ke joli ye. Fogonfogondimi be soro ka gere. Togokolow ni kunberekuruw be funun ka soro ka kuruba do bo den kola. O ye bana selen ye kakolo ma. Kunkolodimifarin min be b'a la o be den ke i k'a naalon talen don. O b'i ko kanjaba-na. Ee, Fatumata, ko be denbatigiw bolo koyi !

Fatumata: Mori Sumanɔ, a ko be se ka fo de. Seɓen dan de don. Min be anw musow kisi o ma, o ye boloci ye. Boloci de ye bana juguw n'u nanin kisebilen fura ye.

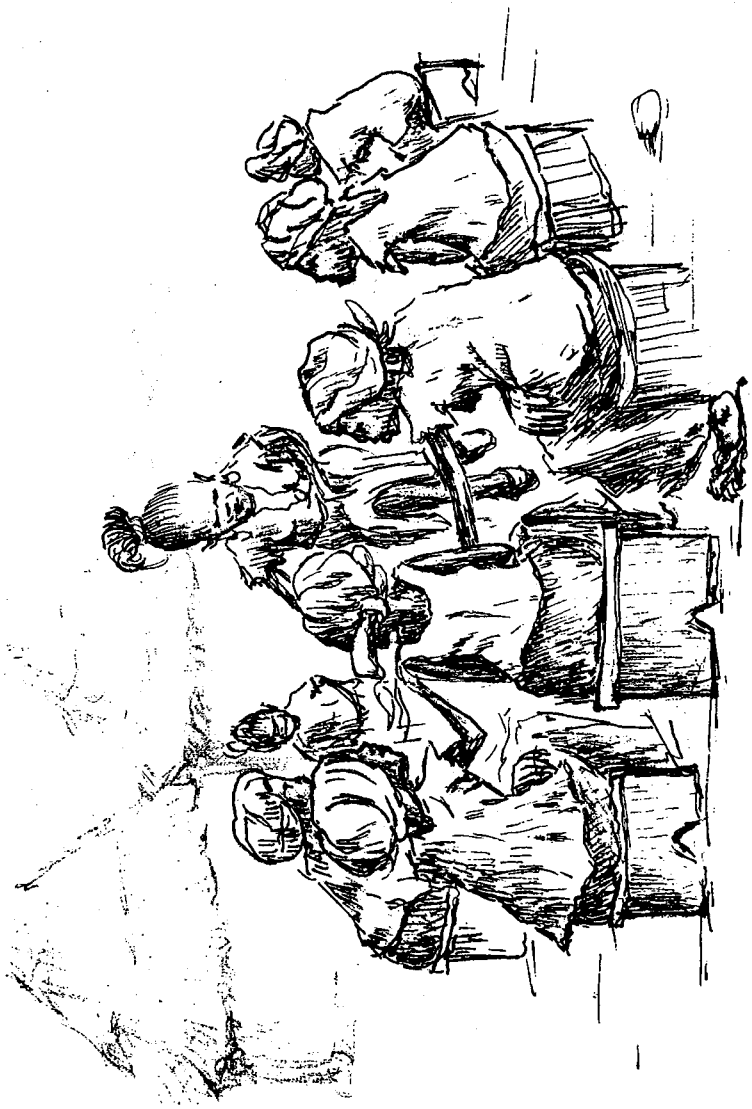
Mori: A fo bolocibali be to an ka jamana in kɔnɔ nin ko ? Ne dalen kɔni b'a la k'a fo ko an balimamusow wulila kaban o, u wulila a menna.

Arajo ka jemukan in ko fe, Saran ba Minata jiginna. A ye denke sɔrɔ. Janɔni ye den in minɛ. A ma men den banna. Minata ma here kasi ke... A be kasi k'a den seginna, a be kasi fana k'a maloyalen be Saranye, k'a d'o ka ladilikan lagosili kan ale fe. Hal'a tun te son a ne ni Saran ne ka ben.

Musokelen : Saran dun ye nin fo a ba ye de. Arajo fana y'a fo k'a gelaya bee ma. Ne koni te boloci in tlonmine tugun de. Siniñ ne be taa n ka denmisenninw bee boloci.

Musotokelen : E be sira kan halisa wa. Ne ye n buranmuso n'a dennin boloci kabini arajo ka kuma in duguje. N file Saran ka weleli sira de fana kan. Ko musow bee ka ngon soro a ka baarakeyoro da la. E ne te jama la yen kelen ?

Musow dalajelen be Saran ka yoro la. Saran be kuma jama fe.

Saran: Denbana woro in fura y'u kunbenni de ye. U be kunben ni mun ye ? Boloci. Boloci o cogoya ye naani ye.

Folo: Boloci folo be ke ka muso konoma to. O ye ciko fila ye. O be muso n'a den tanga jaroni ma.

Filanan: Cili filanan be ke den wololen kura. O ye sogosogoninje ta ye. Ciko kelen y'o ye.

Sabanan: O boloci ye sigiyoma saba ye. Cili folo be ke den wolo kalo saba, filanan den kalo naani, cili sabanan den kalo duuru. O ye jaroni, keteketenin, kannabaganin ani sensabana ta ye.

Naaninan: Den kalo konoton a bolo be ci ko kelen - nonin cili y'o ye.

Den yere bolociko folo bolociseben be ta. O seben be jira den ka boloci tow n'a ka banafurakeliw bee sen fe. O be mara i ko gatigiseben. Den ka keneya seben don.

Ka Saran to kuma la, muso do bolibagato nana, a den b'a tɛgɛ kɔno.

Muso : Saran, Saran, kɔno ye n den mine, kɔno, kɔno !

Saran : N y'a f'aw ye ko kɔno tɛ. Sosokinda don - Nogo, bintuw, jitoliw, olu de bɛ soso ni sumayabana in caya. Na n'i den ye so kɔno joona.

Saran tilala furakeli la ka na musow dafalen soro halisa. Musokɔroba do y'i gerɛ a la k'i kanto :

Musokɔroba : Saran, n den, i y'an sutura; Ala m'i suturala. Sinin i kɔro, an ka cɛw bɛ bɔka dugu n'a lamini je i ko tɛgɛ. Min ye boloci ye, i sigi k'an file. Kuma caman t'o la tugun. Saran i y'an den ye, nka i kera an denw ba ye bi. Mogo b'i ko, anw b'i ko ; mogo t'i ko, anw b'i ko. An b'i ko bi, an b'i ko sinin. Todugu musow kan y'o ye.

Musokorɔba y'a fo cogo min, a kera ten. Dugu jera dɔrɔn, Tobugu cew y'u ke bɔɔnw ni dugu laminiw sanuyali kan. Bin te to, naman te to, janko jitoli. Dugutigi tilala ka sariya sigi a ka dugu sanuyali kan.

Musow fana ye denmisenninw bɛɛ labɔ. Fɛn o fɛn b'a ta tlie kelen fo k'a se san wɔɔrɔ ma, o si ma to kɔ. Mɔgɔw y'u jo ɲɔgɔn kɔ fe kelen-kelen, fo k'o ke juru janba ye. Saran sɛwara nin don in.

Tobugukaw sigilen te n'a ye tuma min, mobili do nana ijo fereba kan. Mori Sumanon ni Fatumata Kulubali bora o konon, u n'u ka baarakeminanw. U nana Todugukaw ka baara laje ani k'u fela don. Ee, o ma fo ko fila. Dununw ni balaw bora. O ko kera gintan ye haali. Todugukaw ka baara kibaruya sera Bamako. Arajo y'a ta k'a jensen Jamana konon. O kera kunnawolo y'u fe kosobe.

Kabini o kera, musow ye boloci sariya sigi Todugu.
O labanna ka ke lada ye. Jorɔnankow dogoyara dugu
kɔnɔ. Denw kera u baw sago ye. Here nana.

Boloci Gafe in labenna Jamana gafesebenyoro la

BP: 2043 Bamako (Mali).

A dilanna Kibaru Gafe dilan baarada fe

BP: 24 Bamako

san 1990